

Paolom nas Tim bor bas pibnao pen kisao o

¹ Ni Eben Ke Aol Njiseson angal bib hobao sao kam akol biyu aol Paol ka. Ni Ngaor obu naon Bu Maoraoklao Aol nda hesa Eben Ke Aol Njises ngo naom obu oboklao ko hem ko hondo haroklmao nda kabom, angal bib ngo kam akol bu han ko bember peyo mao hasbi ora.*

² Tim o, nim nje bor angal ebe ngo kao njuwao tomb njem Karas obul hul ha hael ol, nje nao isi non bi ora hael kobur nim nje bor bas ngo waeb bu eben kakl. Naon Ab Ngaor hesa naon Aorao Aondao Eben Ke Aol Njises kabom nje hond hom ha was ha bisur bubur, mbibim njen kone bor sub tibaen as ko hanin lebi ora.*

Njem man habara buwaloklme aolom lemi ub men mbaebe ora

³ Ni mbes su Maseroniya poklbur buwao tomb nim nje bor kao njundis ub ngubi tomb waki kao njurukl ngao, njem su Ebeses abo ngo bor was bao habur lesin, aol mendborom man kakla bor bor buwaloklemi ub ngub nao bib ko taolu libi ora.*

⁴ Njem mbini bor ngub kaebe. Mbinim bae-haemen inji arman ko haroklme ub hesa mbinin ab sumb wil himismi baeben hambunom imbi ndi munu haroklme ub kab, kone ngubi kabom tenaolon kone bor ngil ngaol mao karaoklao.

* **1:1:** Kol 1:27 * **1:2:** Bis 16:1-3; Tat 1:4 * **1:3:** Pil 2:24

Ngub biyaol Ngaorom tenaol hambunom oborob was bu habur, obul hul ha haen ko nen sabeyao ub ngo saom bisur nao buklaong, tuwaklaob ko men mbaen kaebe ora.*

⁵ Nim ngubi tomb nje bor angal kang ngo kao njurukl ub nim ngo kaklon te mbinim men hakol bu harim sin, mbinim kone ukl bombor ora u kho kend mao bae sao mend nao bin haklemi. Ngub habur Njisesol hul ha ora haklemil, mbinin kone oborob ngo uklemi saom tenaol mende hond homo kone woroklme ub and sam aeben aeben bin lemi ora.

⁶ Ngub buklemi o tenaol mendborom kone ebe ngo woroklme ub tuwaesmil, mbinim baehaemen angal kao bara win tangar tangar saon was kam kam bu, mbinin kone bor harer tangaron hesao mi pobur Ngaoron harer ebe on baondib minismi ora.

⁷ Mbini ngo baebenom nao Ngaoron man ko haroklmao aol ora hayom kobur, naom Ngaoron man heneng oborob ora ko hayom ko nen saboklme o, mbinim man ngo di man ngon te di nao pangebur baehaemen ora ko haroklme.*

⁸ Heneng ora naom di ora hendeyom ol Ngaorom nen sabeyao ub tenaolom Moseson man ngo men hakol bu harim sin, man ngo di ebe ora yao o,*

⁹⁻¹⁰ naom ngon te di ngub wiyaong nen sobemin ora. Man ngo wiyao baeben hambun tenaol oborob bimi baeben bor inj kisao ora. Ngub inj, man ngo tenaol mendbor man hul haroklme

* **1:4:** 1 Tim 4:7; Tat 1:14 * **1:7:** 1 Tim 6:4; 1 Tim 6:20; Tat 1:10

* **1:8:** Oro 7:12; Oro 7:16

baeben bor di, el kaol kaol lome baeben di, Ngaor hem nao ke baeben di, tenaol khorob bu haroklme baeben di, tenaol mendbor Ngaorom keyao sao turi homo men hakol nao bimi baeben bor di, tenaol mendbor mbinin ingi aorao pe paen loroklme baeben di, tenaol mende pe paen loroklme baeben di, ngub bimi baeben bor ke wiyao ora. Mend di mbini tenaol mendbor paes pu pu bu haroklme baeben bor di, aol mendborom ten heb homoklme nda ub mbinin aol sango heb homoklme baeben di, tenaol mende paes sao nobur lu mu pang peb bimi baeben di, tenaol mende bor baondaokl munu kakla kao beyaroklme baeben bor di, mbini tenaol ngo nao Karason semon man oborob bibi ke wiyao ub men mbabur khorob tangar tangar hambun sao bu haroklme baeben hambun bor di, Moseson man ngo wiyao ub tenaol khorob ngub bimi baebenom khorob ngub nao bin ko man ngo baeben wiyao ora.*

¹¹ Ngub wiyao nim naon Karason semon man oborob bibi ke wiyao ngo kakl o non, Ngaorom obun Angal Bib Hobao Sao ngo nim tenaol hambun bor kao kalo han kisao o hesa haru kao kalo haruklu ora. Ngub biyul Angal Bib Hobao Sao ngom Ngaor obu buri bao bi ora, tenaol hambunom turi was homoklmen te ora hayao ko kao njurukl hayao ora.*

Paolom Ngaor bor tengiyu kisao o

¹²⁻¹³ Heneng ora nim mbes naon Aorao Aondao Eben Ke Aol Njises bor maobowa angal bu hel

* **1:9-10:** Tat 1:9 * **1:11:** 1 Tim 6:15

hend peb bubur obun sem baeben di lu bowes bu hawao o, nim obum ngo bu hasao ub heneng bu hae ko nen sabo obum ngo bu hasao on te nao hendebur, nim kon nao wi non bi habur ngub was bu hawao ora. Ngub buwao o Aorao Aondao obum ni hond aondao ora homobur obum nim ora obun kongon ngo ebe bu haklao ko nen sabobur, obum nim kongon ngo bu han ko bember peyo mao habur obun buri ni bor taol bu njisao ora. Ngub bisaol nim obu bor tengiyu ko kao kal ha was haruklu ora.*

¹⁴ Ngub bubur kisaon Aorao Aondao Eben Ke Aol Njises obum ni hond aondao ora homo bisur bubur obum ni hesa haru was haraoklaol, nim obul kone u habur obul hul ha ora haruklu.

¹⁵ Pangeklem. Eben Ke Aol Njisesom su ngo bor inin obobur, nao tenaol khorob bu haroklmao baeben bu muklbur ora ibisao ke angal ngo heneng ora wiyaol, tenaol hambunom angal ngo pangobur heneng ora obum ngub bu muklao ko nen sobaeb se ora wiyao. Ni di khorob aondao bu ora biyu aol ni ora hael, nim khorob buwao saom tenaol mendbor khorob bimi baeben di men mbae ora yao ka.*

¹⁶ Ngub yao o Ngaorom ni hond aondao ora homobur Eben Ke Aol Njisesom tenaol hambun bor hond hom ha was haraoklao ub, tenaol khorob bu haroklme baeben hambunom Eben Ke Aol Njises obum ni ngo hond homo bu misao ub hondobur, mbinim obul hul ha habur haeben saen ko obum ni khorob aondao ora buwao aol ngo mbes bu misao ora.

* **1:12-13:** Bis 9:15; 1 Kor 15:9-10; Kal 1:13; Kal 1:15-16 * **1:15:** Luk 15:2; Luk 19:10

¹⁷ Ngaor obum ngub biyaol obu Hambun Saon Wesmbao Aondao nao heme haeben saraoklao ora yaol, obu tenaolom elom nao handaeb se ora yao o obu naon Ngaor bombor ngo ora hayao. Ngub yaong naom obu imbi wi buri aondao ora hayao ko, tenaol hambunom pangen kaoya kao ha haemin ora. Heneng ora.*

Paolom Tim bor kongon hobao sao ngo bibi kisao o

¹⁸ Tim o nao isi o, mbes Ngaorom naon kone bor kao njisaol njem kongon hobao sao ngo buklesi ko naom nje bor kao njisumndis ub, nim njen kongon hobao sao ngo bu hanin ko angal ngo kao njurukl ngao, njem Ngaoron angal ngo oborob men hakol ora bu haebe. Ngub bubur lesin njem Ngaoron saond bi haroklme baebenom khorob bu haroklme sao men mbanin ub buri palo saond bu kalo haebe ora.*

¹⁹ Ngub bubur lesin njem saond ngo buklbur njen wipalom dekel dekel bi lao ub nao bi, kone ebe ora u Ngaorol hul ha ora haebe. Pangal. Mbini aol mendborom mbinin kone oborob woroklme ub nao bibur, mbinin wipalom dekel dekel mao bayao ub was bu haroklme, mbinin Ngaorol hul ha haroklme ub tuwaesmi ora.*

²⁰ Aol Hameniyas hesa aol Aleksanda kab mbibim di khorob ngub was bisbil, nim mbibi ngo kab wakl kone u bokeyobur mbibim Ngaor bor maobowa hel hondo angal ko mende nao bin ko, mbibi Seranom maomb bo haen wawao ora.*

* **1:17:** Oro 16:27 * **1:18:** 1 Tim 6:12; Njur 3 * **1:19:** 1 Tim 3:9 * **1:20:** 1 Kor 5:5; 2 Tim 2:17-18; 2 Tim 4:14-15

2

Paolom Ngaor bor ngub lowaebe kisao o

¹⁻² Tim o, nim njem kongon hobao sao ngo benin ko kao njurukl ub buklbur buklesi tomb, Ngaorom nao hambunon kone bor sowa pa as ko hamun ken ub inim ngub ora bibaebe. Naom Ngaorom kone oborob waoraoklao ub men hakol bu oborob was bu haemin ub inim hobao sao oran Ngaor bor kao kaloklemi tomb aol wesmbao aondao baeben di, kabman sem maomb bo haroklme baeben di, tenaol hambun di Ngaor bor njem mbini bisur bu kone ebe taol bu kalaebe ko kao kalobur, obu bor tengiyu ko kaoya kao ha was hawlwaebe ora.*

³ Naom Ngaor bor ngo kao kaloklmao ubi naon Bu Maoraoklao Ngaor ngom turi aondao ora homo haraoklao,

⁴ Ngaorom mbini tenaol ngo baeben hambunom obun Angal Bib Hobao Sao ngo wiyao ub heneng ora keyao ko nen soben ko, mbini tenaol hambun bu muklwao ko nen sabeyao ora.*

⁵ Ngub nen sabeyaol naon Ngaor obu bombor ngo ora hayaol, Ngaor hesa nao kab kobaranon dunin aol di bombor ora hayaol obu Eben Ke Aol Njises ora yao.*

⁶ Ngub yaol obum tenaol hambun ora bu muklbur, obum obun mbib mbinim khorob bismi saon ne manabur himisesa. Ngub bisaol Karasom ngo bisao sao Ngaorom ngo tomb ora buklao ko nen sabisao ub il so pind bisaol, Ngaorom tenaol

* **2:1-2:** Ebe 6:18; Pil 4:6 * **2:4:** 1 Tim 4:10; 2 Pit 3:9 * **2:5:** Oro 3:29-30; NjuS 12:24

hambun ora bu mukl ko nen sabeyao ub tenaol hambunom henden muwalisao ora.*

⁷ Ngub bubur kisaon Ngaorom ni obun angal bib hobao sao ngo kam akol biyu aol ora mao habur, nim Tenaol Sem Tangar baeben bor obun angal bib hobao sao heneng lao ngo kao kaloklwao tomb, mbinim heneng lao angal ngol hul ha haen ko obum ni mao hasao ora. Ngub bisaol obum ni mao hasao ko angal ngo kakl o kakla inj, heneng ora kakl ka.*

⁸ Tim o, nim su hambun bor aol hambunom mbinin kone bor ko homo ab saond bimi ubi nao eben mbini Ngaorom maeb haen ora habur, mbinin kone bor Ngaor hem ko mbinin ki sao bor menyabur Ngaor bor kao kalo haen ko ora nen sobakl.

⁹ Aoh, nim mbini ten baebenom di mendborom bimi nda ub tenaolom yaor oborob ora biye ken ko, mbinin iri bor yaor andub ora bu, mbinin toklon yaor di han ngol hesa kullmundu tangar tangar ubi kab was hem ko bu haroklme nda ub nao bibaebe ora ko nen sobakl. Ngub inj, mbini ten baebenom di ebekone nao pe, mbinim lab lab di uklemi hakl ub bao was bibaebe buklemi ko ora nen sobakl.*

¹⁰ Heneng ora mbini ten Ngaoron wane burukl ko nen saboklemi baebenom, Ngaoron kongon tangar tangar ukla o oborob ora buklwao ko nen saboklemi tomb mbinin kone bor yaor ebe ora bi non bi soklao.

¹¹ Mende di mbini ten baebenom angal nao ke sub was burubur, Ngaoron angal ora hem ko

* 2:6: Kal 1:4 * 2:7: Bis 9:15; Kal 2:7-8; 2 Tim 1:11 * 2:9: 1 Pit 3:3-5

pangoklwaebe buklemi.

¹² Nim ten baebenon mondom aol maeb ha angal bib ebe ngon te kao dund bu haklaob nao kaklo orang, mbini ten baebenom hor buruklemi tomb angal nao ke sub angal ebe ngo was pango boroklwaebe buklemi.*

¹³ Pangal. Nim ngo kaklon te Ngaorom aol Aram obu mbes warubur kisaon, ten Ib obu mabor kabo mao sa warisaol kabl.*

¹⁴ Mende di Seranom Aram bor inj kakla ko maobowaesao ora. Ngub inj, Seranom ten o bor mbes kakla ko maobowaesaol, ten ngom Seranom ngo kisao ub heneng le ko nen sabobur Ngaorom nao bibaebe kisao sao hul habur khorob bisao ora.*

¹⁵ Ngub bisaol mbini ten baebenom nongnas mareme tomb tanda aondao ora no haroklme o, mbinim sub tenaol mendel kone u mbinin kone bor komb bi ora habur Ngaorol hul ha harim sin, Ngaorom mbini bu muklao ora.

3

Ngaoron semon maeb haraoklao aol ngubi was haen lowaebe

¹ Tim o, tenaol hambunom di ora nen sabeyem ub nim nje bor angal ngo heneng ora kao njurukl ngao, Karas aol is mondom nim Ngaoron semon maeb haraoklao aol haklwao ko panga sin, aol ngo obum kongon hobao sao o ora bukbur hem lao.*

* **2:12:** 1 Kor 14:34 * **2:13:** 1 Kor 11:8-9 * **2:14:** 2 Kor 11:3

* **3:1:** Bis 20:28

² Ngub buklaong inim oborob nen sabobur aol ngubi ora haen lowaebe. Tenaol hambunom hondoklemi tomb aol mondom obum khorob sao kang mend nao bi oborob was buklaol handaem sin, aol ngo obu ora haen lowaebe. Aol mend obu obun were is bombor o kab was bara sin, aol ngo haen lowaebe. Aol mondom kir ngalaeb paolin nao ke, obun kone bor Ngaorom hambun sao oborob bi lao ub was bam bam bu pakla nao se, obum kone ebe dund se woroklme ub was hem ko, obum tenaol hambun bor heb heb was ko obun tenaol sango was men koro habur, obum Ngaoron angal bib ebe di oborob was kao dund bu harob sin, aol ngo obu inin maeb haraoklao aol ebe ora haklaong inim aol ngubi ora es bu haen lowaebe ora.*

³ Aol mondom he soklme ib no he di nao se, ko di penar bu nao hemebur, tenaol hambun bor sub heb heb ko was harob sin, aol ngo haen lowaebe ora. Ngub inj, aol mondom tenaol mende bor ab saond was bu hakol handaem sin hesa aol mondom momak mone kab was heb homoklao handaem sin kab, aol ngubi nao haen lowaebe ora.

⁴ Ngub inj, inim hondoklemil aol mondom obun ten nongnas oborob ora maeb habur, obun nongnas baebenom di khorob nao bi oborob was bin ko oborob ora maeb harob sin, aol ngo haen lowaebe ora.

⁵ Heneng ora aol mondom obun ten nongnas obun sem kang ora o maeb hakl buwarob sin, obum asub bubur tenaol Ngaoron sem hambun maeb haklao? Pangeklem. Aol ngubim Ngaoron

* 3:2: Tat 1:6-9

sem maeb haki buwaklao ora.

⁶ Mend di aol mend obu wen sao kone baol munubur Karas aol harob sin, aol ngubi Ngaoron semon maeb haraoklao aol nao haen lowaebe. Aol ngubi haen kaem sin, mbes Seran obu ebekone aondao ora pisaol saokl wisao ub aol ngo obum di ebekone poklaol, Ngaorom obu Seran ngo hesa haru haki pen lu taol peklaol ora.

⁷ Karas aol imbi ebe ora wi mend obu tenaol Ngaoron man nao pange semom di turi homo, obum angal lao sao di tenaol hambunom oborob ora dend homo pangaem sin, aol ngubi ora haen lowaebe. Aol ngubim obum oborob was bu harob sin, tenaol tangarom di obum khorob menjao biyao nao ken haklaol, Seranom obu maobala saokl nao mao waklaong aol ngubi on was es bu haen lowaebe.*

Ngaoron sem bisur bubuk kongon bimi aol ngubi haen lowaebe

⁸ Bombor ngub was menger mubur Ngaoron sem bisur bu kongon bimi aol baebenom di, mbinim kone ukl bombor ora u angal kab di nao ke heneng heneng was ko harim sin, mbinim Ngaoron sem bisur bu kongon bimi aol ebe ora haklemi. Mbini he soklme ib no he soklme baeben di, mone momak di osisao heb was homo hekil hekil ko mu haroklme baeben di, Ngaoron sem bisur bu kongon biyao aol nao haen lowaebe ora.

⁹ Ngub inj, mbini mendbor mbinim kone ora bor di kho kang mend nao win ebe kun pele ora habur, mbinim angal bib heneng ora lao nda men

* 3:7: 2 Kor 8:21

hakol ora bu angal ngol hul ha ora harim sin, mbini Ngaoron sem bisur bu kongon biyao aol ebe haklemi.

¹⁰ Inim pibnao wen tomb oran aol ngo Ngaoron semon kongon biyao aol mao haklemi baebenom, Ngaoron kongon ngo oborob ora bim be? asub was bim ko hendeklemin ub bi henden lowaebe. Ngub bi hondoklemi tomb mbinim oborob ora bam bam baem sin, mbinim Ngaoron semon bisur biyao aol ngub bao haen waklwaebe ora.

¹¹ Mende di menger bombor ngub was mubur mbini Ngaoron semon bisur bu kongon bimi aol baebenon were baebenom di ngub ora boroklwaebe buklemi. Mbinin kone ukl bombor u, mbinim tenaol mendem kakl biri o pere mam aeben bubur tenaol mende dobaekleyam aeben aeben di nao buklemi ora. Mbinim he soklme ib no he di nao sebur, mbinim kone mende nao mari hor hambunon kone oborob woroklme ub was bu haklemi ora.*

¹² Inim hondoklemil ten kone ebe wi ngubi baebenon aoli mend obu ten Is bombor on aoli ora habur obun ten nongnas oborob ora maeb harob sin, aol ngubi ora on was sabol peb bu Ngaoron sem baeben bisur bu kongon bimi aol mao ha peb bibaebe ora.

¹³ Inim Ngaoron sem bisur bu kongon bimi aol ngo mao ha peb buklemi o inim oborob hondobur, aol mendbor mbinim kongon ngo oborob ora bu haeb se on ora mao haklwaebe. Inim ngub baem sin mbinim oborob was bu haklemi tomb tenaol hambunom di mbinim oborob was bu hayem ko henden ora haklemil, naom Eben Ke

* **3:11:** Tat 2:3

Aol Njisesol hul ha hayom ub di mbinim pakl nao heme tenaol hambunom pangen kao kalobur, Karas on angal bib hobao sao ngo buriyab ora kao kalam akol bu haklemi ora.

Ngaorom nao bor hobao sao muwalisao ub panaem ora wiyao

¹⁴ Tim o, heneng ora nim nje hael ol penar bu oboklwao ko pangakl o, nim ngubi tomb nje bor bas ngo waeb bu eben kakl ka.

¹⁵ Ngub nen sobakl o nim nje hael ol penar bu nao oba sin, nim bas ngo bor nao Ngaoron semom oborob was bu haklmao on angal ora waeb buwaong, njem bas ngo bor hendaebe. Nao ngo baeben Ngaor obu haeben saraoklaon sem ora habur and pinj buri menger ora hayom ol, and pinjom and imis nao tibaen ti hakol biyao nda ub naom Karas on heneng heneng was keyao angal ngo nao tibaen men hakol ora bu hayom.*

¹⁶ Heneng ora naom angal bib ebe ngo men hakol bu hayom on te hobao sao aondao ora yaol, panaem ora wiyao. Ngub yaol angal te ngo ngub wiyao.

Obu aol heneng ora men korobur

Obo pindib paesao ora.

Obum oborob was bu haraoklaon te

Wesao Tangar Aondao oram

Tenaol hambunom henden oborob ora muwalisao.

Angal mini wesao baebenom di obu ora hindismi.

Obun angal bib ebe

Tenaol Sem Tangar hasmi su baeben hambun bor

Pib ngaesaol

* **3:15:** Ebe 2:19-22

Sun tenaolom obul hul ha hasmi ora.
 Ngub bismi tomb
 Ngaorom obu imbi wi aondao ora haen ko
 Yu heben bor men misao ora.*

4

Mendborom ini bor man kao nji non bubur ini maobowaklemi hondoklwaebe

¹ Tim o, Ngaoron Wesaom nao bor oborob ora ko mao dund baraoklao nda ub mabor bao bu kowes buklaio o teb sam sam buklaio tomb, naom angal bib hobao sao ngo men hakol bu hayom ub mbini aol mendborom angal ngo men hakol bu hul ha haroklme ub tuwaklemi. Ngub bubur lemin mbinim kakla ko tenaol maobowaraoklao wesao baebenom lemi o pango men hakol bubur, mbinim tenaol kho mao saraoklao Seran semon wesao baebenom lemi ub hem ko pangoklemi.*

² Mbini aol man ngubi pangoklemi baebenom kakla ko tenaol maobowa haklemil, ngo baebenon kone bor isaolaom dao pae non bi ora hayem. Ngubi hayem ol mbinin wipalom dekel dekel mao paklao ub khorob was bu habur, naom khorob beyom be? oborob beyom ko nao mao bemberaeb se ora hayem.

³ Mbini aol ngo baebenom ten taol nao bibaebe ora lome. Mbinim ne mendbor di tenaol kho mao saraklao sao wiyaong nao noklwaebe ora lome o, Ngaorom ne hambun sao tenaolom nen ko ora warisaol, nao obun angal heneng ora lao nda ora

* **3:16:** Mak 16:19; Njo 1:14 * **4:1:** 2 Tim 3:1; 2 Pit 3:3; 1 Njo 2:18; Njur 18

hondobur, obul hul ha hayom baebenom Ngaor obu bor tengiyu kobur bao naeb se ora hayom.*

⁴⁻⁵ Naom di ora hendeyom ub Ngaorom ne hambun sao warisao sao ebe ora warisaol, naom ne ngo sao baeben tuwamun ko inj warisao ora. Ngub inj, naom Ngaoron angal men hakol bubur obu bor kao kalam sin, obum hambun sao mao ebe was saraoklaol, naom Ngaor bor tengiyu ko kao kalobur ne hambun sao bao noklmao ora.*

Paolom Tim bor njem Karason kongon biyao aol ebe ora haebe

⁶ Tim o, njem naom Karasol hul ha haroklmao on angal di, njem angal bib ebe ndan te hambun sao oborob ora pangele nda ub di, men hakol bu njen ne sao nao ha habur mbini Karas aol baebenom pangen kao kal ha was haebe ora. Ngub bae sin nje Eben Ke Aol Njiseson kongon biyao aol ebe ora haklesi.

⁷ Ngub buklesi o tenaol Ngaoron man nao pange baebenom inji arman kam aeben bu haroklme nda ub baehaemen il nao sokl bi ora ko haroklmeng, njem angal ngubi baeben nao pangaebe ora. Ngub bubur lesin njem hambun sao Ngaorom kone waoraoklao ub was hem ko bam bam bibi ora.*

⁸ Naom kongon tangar sao hambun sao buklbur naon mesao pibiki pa, naon toklo buri palen ko kongon tibiyu bam bam buklmao tomb nao kang bu bisur buklao o, naom Ngaorom kone waoraoklao ub bam bam buklmao tomb nao bisur aondao ora buklao. Heneng ora nao nao

* **4:3:** Oro 14:6; 1 Kor 10:30-31 * **4:4-5:** Bis 10:15 * **4:7:** 1 Tim 1:4; 1 Tim 6:20; 2 Tim 2:16

heme su ngol ngo bao hayom tomb di, naom mabor yu heben bor po haeben saklmao tomb di, nao bisur aondao ora buklaol.*

⁹ Nim angal ngo heneng ora kakl ol, tenaol hambunom di nim angal ngo kakl ub heneng ora kise ko pangobur men hakol bu harim sin ebe ora soklaol.*

¹⁰ Aoh nim ngo kakl ub Ngaor ngo naon haeben mao saraoklao Ngaor nda obu tenaol hambun Bu Maoraoklao Ngaor ora hayaol, nao obul hul ha haklmao baeben ora bu muklaol, obum nao ngo bu muklao ub bao hondo habur naom kongon ngo buri palo bam aeben aeben bu hayom.*

¹¹ Nim angal ebe ngo kakl baeben tenaol Ngaoron sem baebenom oborob ora men hakol bin ub kao kal ha was haebe.

¹² Nje di nas ora hael ol, mbinim nje nas ora hael ko hondoklemi o nje baehaeme aol heneng hael ko nen nao saben haebe. Ngub inj, Karas tenaol baebenom njem oborob buklesi ub hondobur, njem ngo buklesi ub was bu haen ub njem angal lesi sao di, njem hambun sao bu haklesi sao di, njem tenaol mendel kone u haklesi ub di, njem Ngaorol hul ha haklesi ub di, njen kone bor dol nao haen kun pele was haklesi ub di, tenaol hambunom ngo sao was henden muwalo haebe ora.*

¹³ Njem ni oboklwao ub bao hondo haklesi tomb njem Ngaoron mbuk waeb bor wiyao ub hondo, tenaol hambunom pangen kao kalo habur angal ngo oborob ora kao dund bu haebe.

* 4:8: 1 Tim 6:6 * 4:9: 1 Tim 1:15 * 4:10: 1 Tim 2:3-4 * 4:12: Tat 2:15

¹⁴ Heneng ora Karas aol mendborom di njem Ngaoron kongon buri ora baklesi ko nen sabismi ub, njem kongon ngo benin ko maeb haroklme aol baebenom njen wesmbaol men mbabur Ngaor bor kao kalismi tomb Ngaoron Wesaom nje bor obun buri taol bu njisao ub, njem sowa pa nao bi oborob hondo ora bu habur men hakol bu haebe ora.*

¹⁵ Ngub bubur lesin njem hor hambunon kongon ngo hem ko oborob hondo was bu ham ham bubur, njem kongon hambun sao ngo bu haklesi sao baeben tenaol hambunom njem kongon ngo oborob and sam sam bin bu hael ko henden ora bu haebe.*

¹⁶ Njem hambun sao bu haklesi sao baeben di oborob hondo was bu habur, njem tenaol hambun bor angal bib ebe nda kao kalo haklesi ub di oborob was kao dund bu haebe. Njem oborob ngub was bu hari sin, njem ngo buklesi tomb njen mbib di, tenaol mendbor njem angal ebe ngo kao kaloklesil pangoklemi baeben di, ini hambun bu muklao ora.

5

Paolom Tim bor Ngaoron sem ngub maeb haebe kisao o

¹ Tim o, njem Karas aol, aol kon wi baebenom khorob sao kang mend buklemi tomb aondao bu nao taolu libi ora. Ngub inj, njem mbini bor njen ab men korobur, ngub nao bibaebe ko sub kao kalo mbinin kone bor mao dund baebe. Aol nas mendborom khorob menjao buklemi tomb di

* **4:14:** 2 Tim 1:6 * **4:15:** Bis 6:6; Bis 8:17; 1 Tim 5:22

njem mbini njen haeme ora men korobur, inim ngub nao bibaebe ko kao kalobur sub mbinim kone ebe win mbinin kone bor mao dund saebe.

² Mende di ten kon wi baebenom khorob sao kang menjao buklemi tomb di, njem mbini njen am men korobur mbini bor ngub nao bibaebe ko sub kao kalaebe. Nong baebenom khorob sao kang menjao buklemi tomb di njem mbini njen mbaoli men koro, njen kone bor di khorob sao kang mend nen nao saebe, kone ebe kun pele ora ubur mbini bor sub ngub nao bibaebe ko kao kalaebe ora.

³ Ten mendbor mbinin aoli heme weyae mbini mondom bisur nao bib se hungum ora burubur, mbinin kone bor dam nao bin buruklemi baeben ini Ngaoron semom oborob ora bisur bibaebe.

⁴ Ngub buklemi o aoh, mbini ten weyae aoli heme ngubi baebenon nongnas mend beraem sin di, aoh mbinin isi wane baebenom mar berae mendbor harim sin di, mbinin ingi aoraom mbini bor ne taol bu kalo oborob ora maeb hasmi ub nen sabo mbini bor ngo bismi on san li non bubur, mbinin ingi be? mom ten weyae ngubi baeben ebe bisur buklemi ora.

⁵ Ngub buklemi tomb Ngaorom kone ngubi turi aondao ora hemeyao. Heneng ora ten mendbor mbinin aoli heme weyae mbini mondom bisur nao bib se hungum ora burubur, mbinin kone bor dam nao bin buruklemi baebenom Ngaorol hul ha ora habur, Ngaorom mbini bisur bin ko mbinim hor hambunon hora di somna di obu bor kao kal ha ora boroklme.*

* 5:5: Luk 2:37; Luk 18:7

⁶ Ngub bimi o ten weyae ngo baebenon mendbor mbinin songolom turi homo bi keyao ub was heb homo bu haroklme baeben, mbinin kone bor pe pae non bi ora hayem ngao, inim mbini ngubi baeben bisur nao bibaebe ora.

⁷ Pangal. Njem nim ngo kakl sao baeben Karas sem hambunom pangen kao kaloklesi tomb mbini ten weyae ngo baebenom oborob was buruklemil, mondom mbini bor inim khorob ngo sao bimi ko te nao mao saraen ub njem nim ngo kakl sao baeben kao kalaebe ora.

⁸ Ngub kao kaloklesi o mondom obun sem baeben hambun bisur bu maeb nao haebur, obun sem heneng kang ora obun mbib maeb ha bisur bib se ora o di maeb nao harob sin, obum ngo buklaol bu khorob aondao bu ora buklaol. Ngub buklaol obum khorob ngo buklaol saom man nao pange baebenom khorob bu haroklme nda ub di men mbaklaol, obum Ngaorol hul ha haraoklaol ub di ora tuwaklaol ora.

⁹ Njem ten aoli heme weyae bisur bib se ngo haklon mendbor ngubi baebenon imbi was waeb bu wibi. Ten mendbor mbinin amom mbini marisao on karasmas supu hakl hakl hor teb pibi hasao baebenon mend, obu aol is bomboron were was burubur

¹⁰ obum mbes hambun sao oborob was bu habur, obun nongnas baeben di oborob ora maeb ha, tenaol su tangar bor hakl ebeme baeben di ne taol bu kalo, obum Karas tenaol baeben hesa tenaol mendbor ke hondoklme baeben kab di hem ko bisur was bu, mbini ten weyae ngo baebenon mendbor mbinim mbes kongon ngo sao baeben di hambun sao oborob ngub was bu

hasmi o ngubi tomb mbinin aoli heme weyae beraem sin, Karas semom bisur bin ub njem ngubi baebenon imbi was waeb bibi ora.*

¹¹⁻¹² Ngub waeb buklesi o njem ten weyae mbini aoli heme ngo baebenon mendbor mbini ten nong sao bao beraem sin, njem mbinin imbi waeb nao bibi ora. Ngub inj, mbini ngo baebenom wakt aol pokl ko nen saboklemi tomb mbinim pibnao ora Karas bor njen kongon buk-wao kismi ub bao wabur tuwaklemil, mbinim ngo buklemi ub mbinin mbib ora khorob buklemil mbinin kone bor kho sen buruklemi ora.

¹³ Ngub bubur lomen mbini ten weyae ten nong sao bereme ngubi baebenom ngub di bimi. Mbinim kongon bibi di makl homo pakla pakla was sobur, and hambunon akol akol bu mbinim khorob ngub was bam bam bimi ora. Ngub bubur angal khorob tangar tangar ubi mendbor nao Karason sem baebenom nao lomao nda ubi baeben di, mbinim tenaol mendem kakt biri o pere mam aeben bubur tenaol menden mangal bu dobaekleyam akol akol bimi ora.*

¹⁴ Ten weyae ngubi baebenom ngub biming, mbini ten aoli heme weyae baebenon nong sao buruklemi baebenom mbinim aol pobur nongnas maru u, mbinin and ne osisao maeb ha mbinim ngub baem sin ebe ora soklao ko pangakt ka. Ngub ora buklemi tomb tenaol mendbor Ngaoron angal bib ebe nda makl homokleme baebenom, nao bor inim khorob ngo sao was beyem ko menjao te mao sarakt buwaklemi ora.*

* **5:10:** NjuS 13:2 * **5:13:** 2 Tes 3:11 * **5:14:** 1 Kor 7:9

¹⁵ Heneng ora nim ngo kakl ub ten aoli heme weyae ngubi baebenon mendborom Karason harer ebe on nao pe baondib munubur, mbinim Seranom bi keyao ub was bu hayem.

¹⁶ Ngub bimi o tenaol Karas sem baebenon Karas ten mendbor buruklemi o, mbinin sem kang ora on ten mendbor mbinin aoli heme weyae beraem sin, Ngaoron sem aeben baebenom ten weyae ngubi baeben andub ora bisur bu maeb haklemi tomb, mbinin kone bor kend nao bin ub ten ngo baeben mbinin mbib mbinin sem kang on ten aoli heme weyae ngo buruklemi o ebe maeb ha bisur buklemi ora. Ngub buklemi tomb mbini Ngaoron sem aeben baebenom, ten mendbor mbinin aoli heme weyae pone ora hungum mondom bisur nao bib se buruklemi baeben, mbinim ne taol bu kalo ebe bisur buklemi ora.

¹⁷ Mbini ini Ngaoron semon maeb haroklme aol mendbor mbinin kongon oborob was bu haklemi baeben, ini tenaol Ngaoron sem baebenom mbini bisur bu mbinin sokl tom kab non bi kond ba ora kaloklwaebe. Heneng ora inin maeb haroklme aol ngo baebenon mendborom Karason angal bib ebe nda kao kalo, angal ngon te oborob ora buri palobur kao dund bam akol bu harim sin, nim inim mbini ngo baeben oborob ora bisur bibaebe kobur kakl.*

¹⁸ Pangal. Ngaoron mbuk waebom di ke wiyao ub,
Njen some kawaom nje bisur bubur
Njen em wir il hala dab barakam akol bu

* 5:17: 1 Kor 16:18

Kongon buri ora buklaio tomb
 Njen some kawao ngo obum dem homobur
 Ne kang mend noklbur buklaio ub
 Nao nen obun ne komb pae bor
 Manga mba nao tanga mbaebe
 ke wiyao ora. Mende di
 Kongon bimi aol baeben hambunom
 Mbinin sokl di ebe muklemi ora
 ke wiyao.*

¹⁹ Inin maomb bo haroklme aol ngo haklon
 mondom khorob baonaol hondowao ko tenaol
 is bombor mondom nje bor kao nja sin, njem
 obum heneng le ko nen nao sobaebe ora. Ngub
 inj, tenaol is kab teb andubom aol ngom khorob
 baonaol hondomao ko nje kao njaem sin, njem
 mbinim heneng lem ko nen sobaebe.*

²⁰ Ngub nen sabobur lesin inin maeb haraoklao
 aol khorob buklaio ngo obu, njem Ngaoron sem
 hambunon el sol mbini maeb haroklme aol tan-
 gar aeben o baebenom di pakl homo, nim khorob
 ngub nao buklwao ko nen saben ub obu bor
 khorob ngo bae ub nao bibi ko, obun kone bor
 oborob ko mao dund baebe.*

²¹ Nim angal ngo kakl o baeben, Ngaor di Eben
 Ke Aol Njises di Ngaoron angal mini wesao komb
 bi baeben di hambunom henden nim heneng
 ora kakl ngao, njem Ngaoron sem hambun maeb
 haklesil tenaol mendborom khorob uklemi tomb
 njem aondao bu ora taolu libi ora. Ngub taolu
 lubur mendbor njem turi homoklesi baebenom
 menjao buklemi tomb nao hende non bu bao wa

* **5:18:** Mat 10:10; 1 Kor 9:9 * **5:19:** 2 Kor 13:1 * **5:20:** Kal
 2:14; Ebe 5:11

nao bi, njem mbini hambun bor kone bombor ub was ubur bu haebe ora.

²² Ngub bubur lesin njem aol mend obun kone nao hendebur, njem obu penar bu kim men mba maeb haraoklao aol nao haen kaebe ora. Njem ngub bae sin obum khorob bubur saokl uklao tomb njem ora khorob bi non bi soklaong, aol mend penar bu maeb haraoklao aol nao mao hae njem njen mbib haklesi on oborob hondo was habur lesin, njen kone bor khorob sao kang mend nao eben ebe kun pele win was haebe ora.

²³⁻²⁵ Aol mendborom khorob bimi ub mbinim panaem ora bu haroklmel, Ngaorom mbinim khorob ngo bu hayem ko te mao bemberaraok-lao, naom di mbinim khorob ngo bimi ub penar bu bao ora hendeyom. Ngub beyom o aol mendborom khorob mu pango was bu haroklme ub naom penar bu nao hendeyom o, mabor mbinim khorob ngo bu haroklme ub Ngaorom tenaol hambunom henden bu mao panaen lao ora. Menger bombor ngub was mubur aol mendbor oborob bu haroklme baebenom di tenaol hambunom henden oborob was bu haroklme ora. Ngub bimi o aol mendborom oborob bu haroklme ub mbinim oborob was bu hayem ko tenaol hambunom penar bu nao hondoklme ora. Ngub bimi o mabor obum oborob was bu hae ko ora hondoklmeng, njem Ngaoron semon maeb haraoklao aol mend haen lesi tomb njem penar bu nao haen kaebe ora.

Tim o, angal mend di njem sen kang mend wi was bele ko nen sobakl ngao njem ib heneng was nao nebur, njem sen kang ngo homale ub waki

ebe sen ub njem ko mend ko mend ib waen di kang mend naebe ora.

6

Kalabus kongon non bi bimi aol bor angal ngo kisao o

¹ Mbini Karas tenaol sokl nao muklbur kalabus kongon non bi bimi baebenom mbinin kongon baroklme aol o di tenaol mondom Ngaor bor maobowa angal bu, nao Ngaoron semom bimao saon di angal kho menjao menjao nao kao beyaen ub, mbinim mbinin kongon baroklme aol aondao ngo baeben bor turi was homo, mbinin angal hul nao hae oborob pangobur oborob was biyao ko haklwaebe buklemi.*

² Mende di mbini sokl nao muklbur kalabus kongon non bi bimi tenaol ngo baebenon maomb bo haraoklao aol o obu Karas aol sa sin, mbinim ngub nen nao saboklwaebe buklemi. Obu naon haeme non bi ora hae ol nim obun angal di ko mend ko mend nao pange, ebe hul haeb se ora hae ko nen nao saboklwaebe buklemi ora. Ngub inj, obu di Karas aol ora hae ol nim obu hond homo kone u habur, obun kongon ngo bu haklwao tomb obun hambun sao ebe was soklaol ni di oborob was haklwao ko nen sabobur, nim obun kongon ngo aondao bu oborob was bu haklwao ko nen saboklwaebe buklemi.*

Hobao sao heneng ora muklbur haklwaebe

Tim o, njem tenaol hambunom kone ebe ngub woroklme ub ora bu haen ub, njem nim ngo kakt

* 6:1: Ebe 6:5 * 6:2: Pilm 16

sao baeben oborob ora ko mao dund bam bam bu haebe ka.

³ Aorao Aondao Njises Karas obun angal hambun sao ebe ora ngo wiyao sao baebenom, Ngaorom kone oborob ora waoraoklao ub nao bor oborob ora kao dund bi hayao ora. Heneng ora ngub beyao o aol mondom Karason angal bib ebe ngo tuwabur obum tenaol hambun bor man tangar buwala sin, aol ngo obum Ngaoron man ebe dund se ngo wiyao ubi inj ko haklao.*

⁴ Ngub buklaol naom di aol ngo obum baehaemen ebekone po kon nao wi awis ora habur tenaol maobowa hae ko ora hondoklmao. Mbini aol ngubi baebenom mbinim angal te tangar sisao was nen sab sab bu, per ab saond bu, aol mende kollmba kollmba buklemi on angal was ko habur mbinim angal khorob lemi on was turi homoklme. Mbinim ngo turi homo bimi saom tenaol mende bor daongirir kao kao bubur nar wen ebe hende non mao ba, tenaol mende bor ab saond bi bi bubur armend sisao dikla kobaen kao kao mao ba, tenaol mende maobowa angal mao ba ba bu, tenaol mende bor ngo sao ngo sao baonao ko te mao sara sara mao ba,

⁵ tenaol mende bor ko mao homa men mbakl ke ke mao ba, tenaol hambunon kone bor ngubi was and mao sa haroklme ora. Ngub bimil aol ngubi baebenom kon nao wi awis ora habur kone khorob ubur ko haroklme, mbinim Karason angal heneng was lao nda hem ko men hakol nao bimi ora. Ngub bimil mbinim Ngaoron man wiyao ub homa ora haklbur, sun woroklme sao hambun sao mu haen ko Ngaoron man ngo wiyao

* 6:3: Kal 1:6-9; 2 Tim 1:13

ko nen saboklme ora.*

⁶ Aoh, aol mondom Ngaoron man men hakol bu haklao tomb obum aol menden osisao andub ora maru u, mbini homa haklemi ub di hem nao ke, obum aondao bu di kang bu di obun u haklao ub was hem ko turi homo harob sin, obun kone ndaon bor hobao sao hambun sao maru u hae non bi homa ora hayao.*

⁷ Pangal. Naon amom nao su ngol wen mar pae-sao tomb naom menjao nao mini ora ibismaol, mabor naom su ngo tuwaklbir paokl poklmao tomb di naom menjao nao mini poklmao ora.

⁸ Ngub buklmaong naom tenaol menden hambun sao u haklemi sao bor hem nao ke, naon ne noklmao sao di naon toklol samoklmao sao hakl di naom kang uklmao ub turi was homo haemin ora.

⁹ Ngub buklmao o mbini aol mendbor osisao andub ora maru u habur ni homa ora haklwao ko nen saboklme baeben o, mbinin kone bor kon nao wi men mao koraklaol, mbinin heb homoklme saom aolom sab nek bor sab baond u loroklme nda ub mbini saokl khorob ora mao waklaol ke aondao ora hondoklemi.

¹⁰ Pangal. Tenaolom monel kone u heb homoklme nda ub khorob bimi sao hambun saon te ora yaol, tenaol mendbor mone hem aondao ora ko hasmi baebenom mbinim Karasol hul ha hasmi ub ora tuwaesmil, mbinin kone bor kho aondao ora sen habur isaolaom sao dao ha win hasmi ora.*

Paolom Tim bor haeben saroklme sao ora men hakol bibi kisao o

* **6:5:** 2 Tim 3:8; 2 Tim 4:4; Tat 1:14 * **6:6:** Pil 4:11-12; 1 Tim 4:8; NjuS 13:5 * **6:10:** Ebe 5:5

¹¹ Tim o, nje Ngaoron aol ora hael ngao, njem tenaol kho mao saraoklao sao ngo sao baeben mesao kalo wandi pa was haebe ora. Njem ngub bubur lesin njem Ngaorom kone ebe dund se waoraoklao ub di, Ngaorom oborob was nen sabaoklao ub di, obul hul ha haroklme ub di, tenaol mende hond homo kone woroklme ub di, menjao buklaol tomb njem hul ha saor peyo was haklesi ub di, njem tenaol hambun bor sowa pa sub was haklesi ub di, njem kone ngubi was hem ko u haebe ora.*

¹² Mbes Ngaorom nje haeben sanin ko bember peyobur ib ko mao hasaol, njem Ngaorol hul ha harili ub tenaol hambunom pangen nim Ngaorol hul ha ora hae ko kao paesndis ngao, nas mendborom sokl muklbur akl ora pobur ya to kollmbakl puklmi nda ub, njem njen sokl haeben saroklme sao ngo muklbur akl ora taol mi po haebe ora.*

¹³ Eben Ke Aol Njisesom di mbes kabman maomb bo haraoklao aol Pondiyas Paleron elol teka hasao tomb, obum obu Ngaoron Isi ora hasao on te oborob ora kao paesao. Ngub bisaol nim Tim nje bor Eben Ke Aol Njises ngo hesa Ngaor obu hambun sao and mao saraoklaon te nda kabom di henden ora, njem hobao sao ngo oborob ora men hakol bu, bu hanin ko kao njurukl ngao,*

¹⁴ njem Ngaorom Karason kongon hobao sao ngo bu hanin kisao ub oborob hondo ora bu habur, njen kone bor kho dol hae sao mend

* **6:11:** 2 Tim 2:22 * **6:12:** 1 Kor 9:25-26; 1 Tim 1:18; 2 Tim 4:7

* **6:13:** Njo 18:36-37; Njo 19:11

nao eben was haebe. Ngub bubur lesin njen kongon ngo oborob maeb ha bu habur, naon Aorao Aondao Njises Karas obu oboklao bao o di bu pindib paen ora bu haebe.

¹⁵ Karas obu oboklao bao ngo Ngaorom bao ngon ora oboklao ko mbes nen sabo man man bu paesao ub, Ngaorom obu wاكل obo pindib paen lao ora. Ngaor ngo obu tenaolom turi hom ha haroklme on te ora yaol, obu bomborom hambun sao buri palo maomb bo haraoklao Ngaor ora yao. Obu wesmbao aondao haroklme baebenon wesmbao pone aondao oran obu ora yao. Obu aorao men koro haroklme baebenon aorao pone aondao ora yao.*

¹⁶ Obu bombor o nao heme haeben saraoklao ora yao. Obu nar el sao bao bi hakol bi aondao ora yaol, mondom obu hayaol teb so pokl buwaeb se ora yao. Tenaol heneng mondom obu nao hindis-mil tenaol henengon elom obu nao handaeb se ora hayaong, obu imbi wi buri aondao pon pae ora hayao ko naom hor hambunon obu bor kaoya ko haemin ora. Heneng ora.

Aol homa baeben bor angal ngo kisao o

¹⁷ Tim o, njem mbini tenaol Ngaoron sem mendbor homa osisao andub ora maru u haroklme baeben bor, inim sul woroklme sao nao hobao sao penar bu kho so bowes biyao sao ngo baebenol kone u hul ha habur ebekone nao puklwaebe ora ko kao kalaebe. Ngub inj, naom nao wimao sao hakl di Ngaor obun mbib naon kone bor turi mao homabur, hobao sao

* 6:15: Kao 17:14

hambun sao oborob ora taol bu nju haraoklaong, inim Ngaor obul ora kone u hul ha haklwaebe buklemi ko kao kalaebe.*

¹⁸ Njem aol homa hambun sao maru u haroklme ngo baeben bor ngub kaebe. Inim tenaol mende bor oborob was bu habur, inin hambun sao ngo maru u haklemi baebenon mendbor inim tenaol sango mende menjao nao wi buruklemi baeben hond homo bisur bubur, heb nao ne taol bu kal was bu haklwaebe kaebe. Ngub bubur lemin inim tenaol mende bor oborob sao ngo bu haklemi saom, inin kone bor hobao sao hambun sao maru u hae non bu haklwaebe ko kao kalaebe ora.

¹⁹ Heneng ora mbinim ngub bu harim sin mbinin hobao sao hambun sao hebenol maru u hae non bi haklemil, mbinin osisao ngo hebenol maru wi non bu haklemi baeben di wi aeben ora saklaol, mbini di haeben ora saklemi.*

Paolom Tim bor njem hondo ora haebe kisao o

²⁰⁻²¹ Tim o, Ngaorom njem obun angal bib hobao sao ngo oborob ora men hakol bu habur, tenaol hambunom pangen kao kalo hanin ko nje bember peyo mao hasaong, njem kongon ngo nao tuwae oborob hondo ora bu haebe. Tenaol Ngaor bor saond bi sao haroklme baebenom man ebe mend ke non bubur mbini hakl hakl mende men mba mba bu, per ab saond was bi bi bu, mbinim baehaemen angal il nao sokl bi on was kao kao bu haroklme ora. Mbinim nao kone kikil bi hambun sao pange ora hayom ol, hobao sao ora ngo heneng ora keyom ko pangobur nim hambun

* 6:17: Luk 12:20 * 6:19: Mat 6:20

sao ora hende lome. Ngub lome o mbini ngub nen saboklme baebenom Ngaoron angal hobao sao heneng was lao nda men hakol bismi ub baondib munubur angal ngubi baeben bir bir angal ora ko haroklmeng, njem angal ngubi nao pange mesao kalaebe ora.

Ngaorom ini hambun hond hom ha haen was hayem ora.*

* **6:20-21:** 1 Tim 1:6; 1 Tim 4:7; 2 Tim 1:14; 2 Tim 2:18

xxx

Angal Heneng
The New Testament in the Angal Heneng Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angal Heneng long
Niugini

copyright © 1978 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Angal Heneng

Dialect: Waola

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

c8dd6c38-df9b-5879-8a56-970aaf6fa08b